

עת"א 35202/03/23 - עדיאל קורליאונה (אסיר) נגד שרות בתי הסוהר, המשרד לבטחון לאומי, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 35202-03-23 קורליאונה(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח' תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט דרור ארד-אילון
עותרים
נגד
משיבים
1. שרות בתי הסוהר
2. המשרד לבטחון לאומי
3. מדינת ישראל

העותר בעצמו
מטעם המשיבים עורכי הדין דוד פדידה ורותם כץ-עקיבא

פסק דין

1. העותר נושא במאסר בן שנה ו-1 חודשים מפברואר 2022, וזה מאסרו השמיני.
2. בעתירה מבקש העותר, שבית המשפט יורה "על הקמת ועדה משותפת לשב"ס ולשר/למשרד לבטחון לאומי (להלן: 'ועדת הבדיקה') אשר תבדוק לעומק את טענות העותר על דרך הפגיעה השיטתית בתנאי מאסרו ובזכויותיו החוקיות ותמסור ללא דיחוי לבית המשפט ולעיון העותר את ממצאי הבדיקה".
על פי העתירה, במרכז הבדיקה צריכה לעמוד טענת העותר, כי "המשיב גורע מזכויותיו שלא כדין במשך שנים ופוגע באופן עמוק ושורשי בתנאי מאסרו שעה שהמשיב פועל מזה שני עשורים בדרך מרמה ורמיה כלפי כל, לרבות כלפי ועדת חוק ומשפט של כנסת ישראל, כאשר הנציב מוציא פקודות נציבות הכוללות טקסט נורמטיבי מכונן שכל מטרתו לרצות ולהפיס את דעתם של חברי ועדת חוק ומשפט של כנסת ישראל, לשם מתן תוקף חוקי לפקנ"צ (להלן: 'ההונאה'), ואז בתהליך הנמשך בין שלוש לחמש שנים, נערך שינוי מהותי בטקס[ט] של הפקנ"צ באופן הגורע מתנאי המאסר של העותר ושל אחרים בהדרגה ובשיטתיות ...".
3. המשיב הגיש בקשה למחיקה על הסף, ובגדרה טען שהעותר לא מיצה את ההליכים המנהליים, ושהעתירה אינה מכוונת כהשגה על החלטה מנהלית; שהעתירה אינה בהירה והיא כמעין "כתב חידה"; שהסעד אינו נכלל בגדר הסעדים המתאימים לעתירת אסיר ואינו מצוי בסמכותו של בית המשפט הדין בעתירות אסיר מכוח סעיף 62א' לפקודת בתי הסוהר, התשל"ב-1971.
4. בתשובה לשאלת הסמכות, טען העותר כי מקור הסמכות מצוי בפקודת נציבות 01.10.00 "רשויות בדיקה" (23.4.20), ובפרט לסעיף 5(א) ולסעיף 10(ב)(11). על יסוד אלה טען ש"אין ספק כי לבימ"ש זה סמכות עניינית לעניין הנ"ל".
5. סעיף 131א(א) לפקודת בתי הסוהר קובע:

"השר או הנציב רשאי למנות ועדת חקירה לשם חקירת כל ענין הנוגע לשירות, והיא מוסמכת

להזמין עדים ולגבות עדויות; ועדת חקירה תהיה מורכבת מסוהר אחד או יותר, ובלבד שדרגת אחד לפחות מהם אינה למטה מדרגת כלאי."

6. סעיף זה מקנה לנציב שירות בתי הסוהר סמכות למנות ועדת חקירה, אך לא "ועדה משותפת לשב"ס ולשר/למשרד לבטחון לאומי". יתירה מכך, פקודת הנציבות העוסקת ב"רשויות בדיקה" אינה כוללת ביניהן "ועדה משותפת" כמבוקש בעתירה.

7. כותרת סעיף 5 לפקודת הנציבות היא "רשויות בדיקה וסמכויותיהן", ובסעיף 5(א), אליו הפנה העותר כמקור סמכות, נקבע:

"ועדת חקירה - ועדת חקירה מתמנית על פי סעיף 131א(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] התשל"ב-1971, והיא מוסמכת מכוח החוק להזמין עדים ולגבות עדויות. ועדת חקירה מוסמכת לחקור בכל עניין הנוגע לשרות, ובמיוחד תמונה לחקור עניינים מורכבים ובעלי השלכות נרחבות כמפורט בסעיף 9א' לפקודה."

8. סעיף 9 קובע את המקרים בהם קמה חובה למנות ועדת חקירה. בין מקרים אלה לא נכללת טענה בדבר קביעת פקודות נציבות שלא בסמכות או "בהונאה" כנטען, ואף לא גריעה או פגיעה בזכויות אסיר.

9. די בדברים אלה כדי ללמד, שאין בפקודת בתי הסוהר בכלל, ובפקודת הנציבות "רשויות בדיקה", אליה הפנה העותר, יסוד למינויה של "ועדת משותפת", ואף לא הוראה המחייבת מינוי "ועדת חקירה" (כמובנה בפקודת בתי הסוהר) לבירור הנושאים שהעלה העותר בעתירתו.

10. העותר הפנה גם לסעיף 10(ב) לפקודת הנציבות. סעיף זה עוסק במינוי קצין בודק (ולא ועדת חקירה), וס"ק 11 אליו הפנה העותר, עוסק במינוי קצין בידוק במקרה של "אבדן תיקים/מסמכים". ועל פי תוכן העתירה אינו רלוונטי לענייננו. אך ברור שאין בידי קצין בודק סמכות לברר טענות כה חריפות, באשר לסמכותו של נציב בתי הסוהר להוציא פקודות נציבות (הקבועה בסעיף 80א(ב) לפקודת בתי הסוהר).

11. על פי סעיף 62א', אסיר רשאי להגיש עתירת אסיר "בכל ענין הנוגע למאסרו או למעצרו", כך אף עצם העובדה שעתירה מעוררת עניין בעל השלכות רחב, הנוגע גם לאסירים אחרים, אינה חוסמת את דרכו של עותר, ובלבד שיצביע על עניין הנוגע למאסרו שלו. אולם, אף שטען ל"פגיעה שיטתית" בזכויותיו, ולכך ש"המשיב גורע מזכויותיו שלא כדין במשך שנים ופוגע באופן עמוק ושורשי בתנאי מאסרו", לא הציג העותר כל פגיעה מסוימת בזכויותיו במאסרו הנוכחי או בכלל. יתירה מכך, לטענתו התנהגות זו נמשכת שני עשורים, אולם העותר מצוי במאסרו זה אך כשנה ושלושה חודשים. המסקנה היא, שעל פי ניסוח העתירה, הסעד המבוקש חורג מסמכותו של בית משפט הדן בעתירת אסיר.

12. ראוי להוסיף, שבעתירה לא פורטה פניה מוקדמת של העותר למשיב, ואף לא החלטה מנהלית הדוחה את פנייתו. מיצוי הליכים מנהליים הוא שלב חשוב בטרם הידרשות לגופה של עתירה. הוא מאפשר לעותר להציג את ענייניו בפני הגורם המנהלי הרלוונטי, ולמשיב לבחון את התנהלותו, ובמקרים מתאימים לתקנה, בטרם מענה לפניה. על כן, למעט חריגים, מיצוי ההליכים נחשב לשיש חשיבות רבה בטרם פניה לערכאות והנעת הליכים משפטיים (בג"צ 2905/20 התנועה לאיכות השלטון נ' כנסת ישראל (נבו, 12.7.21); ד' ברק-ארז, משפט מנהלי כרך ד', הוצאה לאור לשכת עורכי הדין, 2016, ע' 346 ואילך).

במקרים מתאימים, הימנעות ממיצוי ההליך המנהלי כשלעצמה עשויה להוביל למחיקת העתירה על הסף על פי תקנה 4(ג)(1) לתקנות סדרי דין (עתירות אסירים), תש"ם-1980 (עת"א (חיפה) 15106-01-17 אביטן נ' שרות

בתי הסוהר ואח' (14.2.2017); עת"א 13595-05-22 קידר (אסיר) נ' שרות בתי הסוהר (2022).

13. לאור דברים אלה דין העתירה להידחות בשל כך שהיא חורגת מסמכותו של בית המשפט הדין בעתירת אסיר, ואף בשל כך שאין בה הצבעה על מקור סמכות למתן הסעד המבוקש בה.

14. בדרך כלל, ממעטים בתי המשפט העוסקים בעתירות אסירים בפסיקת הוצאות משפט, וזאת בשל פער הכוחות שבין שירות בתי הסוהר לאסיר, ולנוכח חשיבותם של תנאי הכליאה לאדם המצוי במשמורת, שלעתים עתירת אסיר היא בבחינת מוצא אחרון להגנה עליהם. מקרה זה יוצא מן הכלל. מדובר בעתירה משוללת יסוד שאינה נובעת מפגיעה קונקרטיית בעותר. הסעד אינו עוסק בתנאי הכליאה של העותר, ונימוקי העתירה אינם קשורים לפער הכוחות האמור.

יתירה מכך, משהתבקש העותר להצביע על מקור סמכות, הוא בחר להצביע על הוראות דין שאינן יכולות להקנות סמכות למתן הסעד שביקש.

לפיכך, מצאתי במקרה זה להטיל על העותר הוצאות משפט, גם אם באופן מתון ביותר, ואני מורה לו לשלם למשיב הוצאות משפט בסך של 600 ₪.

ניתן היום, ה' סיוון תשפ"ג, 25 מאי 2023, בהעדר הצדדים.